

N:o 39.

Af herr **J. Larsson** i Presstorp, *angående beviljande af anslag till lånefond för inrättande af tidsenliga fattiggårdar.*

Af uppgifterna i den värdefulla statistik, som för åren 1874—1898 utarbetats och offentliggjorts af statistiska centralbyrån, rörande »kommunernas fattigvård och finanser», framgår med i ögonen fallande tydlighet, att *kostnaderna för fattigvården* äro i oafbrutet stigande med hänsyn till beloppen såväl i deras helhet som i medeltal för hvarje understödstagare, ett förhållande, som ådagalägger icke blott, att fattigvården kräver allt större offer af den skattdragande delen af befolkningen, utan äfven att vården om de fattige mer och mer förbättrats.

Bland medel till åvägbringande af å ena sidan en god fattigvård och å andra sidan ett önskvärdt återhållande af de för en sådan nödiga kostnadernas allt för raska stigande intager inrättandet af ändamålsenliga *fattigvårdsanstalter*, inom hvilka understödstagarne få med sitt arbete i mån af förmåga bidra till det underhåll, de åtnjuta, väl det mest framstående rummet.

De förhållanden, som emellertid lagt de största hinder i vägen för inrättandet af dylika anstalter inom särskildt de mindre folkrika och förmodligen kommunerna, torde hufvudsakligast varit dels och i främsta rummet anläggningskostnadernas storlek, dels äfven den otillräckliga kunskapen om, huru sådana anstalter böra på bästa sätt anordnas och skötas.

Under år 1898, det sista, för hvilket statistisk redogörelse finnes att tillgå, voro fördenskull af samtliga 241,977 understödstagare *endast 36,479 (eller 15,1 %) intagna uti egentliga fattigvårdsanstalter* och 8,727 (eller 3,6 %) uti de föga lämpliga så kallade »mindre fattigstugorna», under det att 32,119 (eller 13,3 %) voro utackorderade, 7,114 (eller 2,9 %) vårdades å

Några statistiska uppgifter rörande

Å r.	Folk- mängden den 31 december.	U n d e r s t ö d s t a g a r e.											
		H e l a a n t a l e t.						Intagna å fattigvårdsanstalt					
		Å landsbygden.		I städerna.		I hela riket.		Å landsbygden.		I städerna.		I hela riket.	
		Antal.	% af folk- mäng- den.	Antal.	% af folk- mäng- den.	Antal.	% af folk- mäng- den.	Antal.	% af under- stöds- tagare.	Antal.	% af under- stöds- tagare.	Antal.	% af under- stöds- tagare.
1874 . . .	4,341,559	148,870	3·99	40,123	6·61	188,993	4·35	17,720	11·9	9,686	24·1	27,406	14·5
1875 . . .	4,383,291	152,509	4·05	41,284	6·64	193,793	4·42	19,115	12·5	10,934	26·5	30,049	15·5
1876 . . .	4,427,713	150,577	3·97	40,275	6·30	190,852	4·31	18,897	12·5	10,287	25·5	29,184	15·3
1877 . . .	4,484,542	152,203	3·98	40,843	6·16	193,046	4·30	16,130	10·6	10,780	26·4	26,910	13·9
1878 . . .	4,531,863	158,413	4·11	43,048	6·32	201,461	4·45	18,241	11·5	11,214	26·0	29,455	14·6
1879 . . .	4,578,901	165,321	4·26	47,886	6·85	213,207	4·66	19,375	11·7	11,564	24·6	30,939	14·5
1880 . . .	4,565,668	169,532	4·39	50,000	7·14	219,532	4·81	19,469	11·5	12,305	24·6	31,774	14·5
1881 . . .	4,572,245	172,741	4·48	52,555	7·31	225,296	4·93	19,743	11·4	12,209	23·2	31,952	14·2
1882 . . .	4,579,115	171,865	4·47	52,527	7·12	224,392	4·90	19,447	11·3	12,085	23·0	31,532	14·1
1883 . . .	4,603,595	171,218	4·45	52,756	6·96	223,974	4·87	19,477	11·4	11,977	22·7	31,454	14·0
1884 . . .	4,644,448	169,613	4·40	53,302	6·68	222,915	4·80	19,341	11·4	12,160	22·8	31,501	14·1
1885 . . .	4,682,769	167,673	4·33	54,238	6·67	221,911	4·74	19,566	11·7	12,204	22·5	31,770	14·3
1886 . . .	4,717,189	168,257	4·33	60,054	7·21	228,311	4·84	19,692	11·7	12,061	20·1	31,752	13·9
1887 . . .	4,734,901	168,025	4·33	62,355	7·34	230,380	4·87	19,964	11·9	12,223	19·6	32,187	14·0
1888 . . .	4,748,257	172,388	4·45	69,651	7·99	242,039	5·10	29,661	17·2	12,658	18·2	42,319	17·5
1889 . . .	4,774,409	173,491	4·47	69,361	7·75	242,852	5·09	29,995	17·3	12,775	18·4	42,770	17·6
1890 . . .	4,784,981	171,844	4·44	69,269	7·60	241,113	5·04	29,873	17·4	12,986	18·8	42,859	17·8
1891 . . .	4,802,751	174,253	4·49	73,911	7·98	248,164	5·17	30,050	17·2	13,527	18·4	43,577	17·5
1892 . . .	4,806,865	176,085	4·55	77,762	8·30	253,847	5·28	30,318	17·3	13,992	18·0	44,310	17·4
1893 . . .	4,824,150	174,422	4·50	78,230	8·24	252,652	5·24	30,165	17·3	14,144	18·0	44,309	17·5
1894 . . .	4,873,183	171,167	4·39	85,873	8·84	257,040	5·27	29,989	17·5	13,874	16·2	43,863	17·0
1895 . . .	4,919,260	170,148	4·34	86,447	8·67	256,595	5·22	29,970	17·7	14,434	16·7	44,404	17·3
1896 . . .	4,962,568	168,312	4·27	84,168	8·24	252,480	5·09	30,161	18·0	14,915	17·7	45,076	17·8
1897 . . .	5,009,632	164,837	4·16	81,725	7·79	246,562	4·92	29,983	18·2	15,153	18·6	45,136	18·4
1898 . . .	5,062,918	162,305	4·07	79,672	7·38	241,977	4·78	29,910	18·4	15,296	19·2	45,206	18·7

fattigvården under åren 1874—1898.

Kostnaderna för fattigvården.														
I totalbelopp för samtliga understödstagare.								I medeltal för hvarje understödstagare.						
Å landsbygden.			I städerna.			I hela riket.			Å landsbygden.		I städerna.		I hela riket.	
Totalbelopp.	Å hvarje invånare.		Totalbelopp.	Å hvarje invånare.		Totalbelopp.	Å hvarje invånare.		Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.
Kronor.	Kr.	öre.	Kronor.	Kr.	öre.	Kronor.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.
4,271,431	—	—	2,221,336	—	—	6,492,797	—	—	28	69	55	36	34	35
4,527,234	—	—	2,419,838	—	—	6,947,072	—	—	29	69	58	61	35	85
4,527,972	—	—	2,285,620	—	—	6,813,592	—	—	30	07	56	75	35	70
4,662,302	—	—	2,424,073	—	—	7,086,375	—	—	30	63	59	35	36	71
4,754,578	—	—	2,534,664	—	—	7,289,242	—	—	30	01	58	88	36	18
5,020,541	—	—	2,647,351	—	—	7,667,892	—	—	30	37	55	28	35	96
5,164,462	—	—	2,862,537	—	—	8,026,999	—	—	30	46	57	25	36	56
5,371,406	—	—	3,086,213	—	—	8,457,619	—	—	31	10	58	72	37	54
5,420,468	—	—	3,047,084	—	—	8,467,552	—	—	31	54	58	01	37	74
5,521,537	—	—	3,270,523	—	—	8,792,060	—	—	32	25	61	99	39	25
5,556,531	—	—	3,049,999	—	—	8,606,530	—	—	32	76	57	22	38	61
5,647,080	1	46	3,310,539	4	07	8,957,619	1	91	33	68	61	04	40	37
5,634,853	1	45	3,651,175	4	38	9,286,028	1	97	33	49	60	80	40	67
5,526,397	1	42	3,433,802	4	04	8,960,199	1	89	32	89	55	07	38	89
5,917,416	1	53	3,419,999	3	92	9,337,415	1	97	34	79	49	28	38	99
6,060,959	1	56	3,669,132	4	10	9,730,091	2	04	35	39	52	90	40	44
6,357,871	1	64	4,001,016	4	39	10,358,887	2	17	37	48	57	76	43	36
6,929,684	1	79	4,348,475	4	70	11,278,159	2	35	40	29	58	83	45	86
7,135,403	1	84	4,463,682	4	77	11,599,085	2	41	40	97	57	40	46	04
7,120,699	1	84	4,400,148	4	63	11,520,847	2	39	41	25	56	25	45	60
7,107,055	1	82	4,390,028	4	52	11,497,083	2	36	41	94	51	12	45	03
7,479,161	1	91	4,689,741	4	70	12,168,902	2	47	44	39	54	25	47	73
7,798,659	1	98	4,588,310	4	49	12,386,969	2	50	46	75	54	51	49	36
7,818,579	1	97	4,711,087	4	49	12,529,666	2	50	47	87	57	65	51	13
8,031,873	2	02	5,176,273	4	80	13,208,146	2	61	49	91	64	97	54	89

sjukvårdsanstalter, 156,670 (eller 64,8 %) understöddes i sina hem, 579 (eller 0,2 %) försörjdes genom omgång (socken- eller rotegång) och 289 (eller 0,1 %) på annat sätt. Af dessa uppgifter torde tydligt nog framgå, huru otillräckliga de befintliga fattigvårdsanstalterna i verkligheten ännu äro, och skulle detta förhållande helt säkert än mer framträda, om statistikens siffror äfven kunde lägga i dagen anstalternas beskaffenhet med hänsyn till anordningarnes ändamålsenlighet i särskildt ekonomiskt hänseende.

Att åtgärder från statens sida till afhjelpande af det här påpekade missförhållandet i verkligheten behöfvas blott med hänsyn till de jämförelsevis mindre folkrika och förmögna kommunerna samt äro alldeles opåkallade i fråga om särskildt de städer, som i de stora inkomsterna af bränvinsförsäljningen ega tillräckliga medel för ändamålet, torde visserligen kunna anses för sjelfklart; men sistnämnda förhållande hindrar icke, att erfarenheten från utlandet, der man med framgång länge verkat för utvecklingen af de här afsedda fattiggårdarna genom meddelandet af lån på billiga vilkor till sådana kommuner, som önska att nyanlägga dylika anstalter eller väsentligt förbättra de redan befintliga, nu bör mana oss att söka underlätta de förstnämnda kommunernas sträfvanden i här afsedda riktning genom inrättandet af en allmän *lånefond* för här ifrågavarande ändamål.

Denna fonds belopp torde i förstone ej behöfva vara större än högst 500,000 kronor, då fonden ju, så snart den framdeles befinnes otillräcklig, kan vid kommande riksdagar efter behovet ökas.

På grund af hvad sålunda i största korthet anförts och med hänvisning till bifogade uppgifter i tabellform ur statistiska centralbyråns berättelse, får jag härmed hemställa,

det Riksdagen måtte bevilja ett anslag af 500,000 kronor till bildande af en under statskontorets förvaltning stående lånefond för understödjande af tidsenliga fattiggårdars inrättande medelst lån på högst fyratio års återbetalningstid, löpande med tre och en half procents årlig ränta och under i öfrigt billiga vilkor, som af Kongl. Maj:t med afseende å det åsyftade ändamålets vinnande fastställas.

Stockholm den 22 januari 1901.

Joh. Larsson
från Presstorp.